

De sjaal: meer dan een mode accessoire

Voordat je straks een sjaal omdoet is het wellicht leuk te weten wat de geschiedenis van dit mode accessoire is.

Nu het najaar langzaam voort kruipt richting de winter, komen ook de sjaals weer tevoorschijn om ons te beschermen tegen de kou. Maar de sjaal is eigenlijk veel meer! Voor sommigen is het een uiting of symbool van hun geloof, maar voor velen van ons is het een mode accessoire, voor zowel vrouwen als mannen. Voordat je straks een sjaal omdoet is het wellicht leuk te weten wat de geschiedenis van dit mode accessoire is.

De eerste sjaals komen uit de regio Kasjmir in India en is een vierkant of langwerpige doek dat gedragen wordt als bedekking van het hoofd, hals of schouders. De regio Kashmir staat bekend om zijn goede kwaliteit wol; ook wel Cashmere genaamd. Door de kwaliteit van de wol, afkomstig van de geiten die op de Kashmir hoogtes lopen, woonde in dit gebied een volk van handelaren in wol producten.

De eerste officiële documenten die gevonden zijn dateren van de 7e eeuw; een pelgrim Xuanang heeft over de sjaals naar huis geschreven en roemde de kwaliteit. Maar dit waren natuurlijk hele primitieve sjaals die we niet kunnen vergelijken met de producten die wij vandaag de dag kennen. Pas in de 15e eeuw begon het productie proces van wat nu de hedendaagse sjaal is pas echt vorm te krijgen. Keizer Mughal Akbar (1526-1605) was een fervent fan van de sjaal en droeg deze dan ook bijna dagelijks waardoor de sjaal binnen India een grote hit begon te worden. Het duurde echter tot de 17e eeuw voordat de productie op

grote schaal plaats vond. In die tijd was het gebruikelijk dat belangrijk bezoek aan India een sjaal mee kreeg als souvenir. Vooral de Sultan van Delhi, Muhammad bin Tughlaq, heeft een hoop sjaals uitgedeeld aan zijn bezoek. Die mensen namen de sjaals mee terug naar hun eigen land, waar het een onmiddellijk succes kende.

Om tot een goede sjaal te komen maken we eerst onderscheid tussen twee soorten sjaals.

1. Kanikar (ook wel kani) genoemd Deze sjaal wordt compleet geweven, dus het design zit in het patroon geweven.
2. Amlikar (ook wel amlī) genoemd Deze sjaal is zonder ontwerp geweven, en het design wordt er later op geborduurd.

Voordat de sjaal om je nek hangt doorloopt het een lang proces. Het begint bij het knippen of scheren van de geit, daarna wordt de verkregen wol gesplitst in binnenste en buitenste haren. Vervolgens wordt het verder uitgesorteerd op lengte van deze haren. Na deze uitzoekerij worden de haren gewassen bij voorkeur in normaal rivier of beek water en worden ze van elkaar los getrokken. Opnieuw worden ze dan gewassen, nu met een afgietsel van rijstwater, dit verhoogt de stevigheid en verbetert de kwaliteit.

De volgende stap is om de haren te gaan spinnen, zodat er lange draden ontstaan waarmee het makkelijk werken is. Er worden twee soorten 'draden' gemaakt waarmee later geweven gaat worden. De eerste haren worden stijf gedraaid, die worden dan heel stug en hard zodat ze later gebruikt kunnen worden om verticaal in te weven en zodoende de kwaliteit en duurzaamheid te verhogen. De tweede soort wordt los gedraaid, zodat deze heel flexibel blijft en horizontaal ingeweven kan worden. Na dit proces worden de haren geverfd, voorheen met natuurlijke verfstoffen en pigmenten. Realiseert u zich dat vanaf de 15e eeuw men al ongeveer 300 verschillende kleuren kon aanbrengen. Als de garens gedroogd zijn dan zijn ze eindelijk klaar om geweven te worden. De verticale weef wordt eerst gedaan, daarna wordt er met houtskool een design op getekend. En als laatste weven de wevers de horizontale garens, zodat de uiteindelijke sjaal klaar is.

Als je straks complimenten krijgt over de keuze van je sjaal, dan kun je er nu ook nog een aardig verhaal bij vertellen.

Veel draagplezier!
Rick Moorman